

החובל פרק שמיני בבא קמא

צג.

עין משפט נר מצוה

ק"ג א ב ג טו"ע ח"מ
 ס"י מ"ב סע"ף א
 ב"ב:
 ק"ד ד מ"י פ"ה מהל'
 דעות הלכה יג:
 ק"פו ה מ"י פ"ה מהל'
 חובל ומחלל הלכה יא
 ס"ג ע"ג טו"ע ח"מ
 ס"י סע"ף א:
 ק"פו ו מ"י טו"ע ח"מ
 נ"מ"ט טו"ע ח"מ
 ב"ב:
 ק"ז ז מ"י טו"ע ח"מ
 ס"י טו"ע ח"מ
 ק"ח ט י מ"י פ"ה מהל'
 ש"ס ופ"ק ו הלכה
 א ס"ג ע"ג טו"ע ח"מ
 ח"מ ס"י טו"ע ח"מ
 א"לס"פ כ"א וצ"מ פ"ק ג'
 ק"ז טו:

אחד הלועק ואחד הנלעק במשמע. ומרה אפי והרגתי אתם (שמות כב) שנים במשמע: אלא שממהרין מן הלועק מחילה. כדלשכתן בשרה: על מנת לפטור. על מנת שמהא פטור: רבא אמר לפי שאין אדם מוחל על ראשי אצריו. ובריתא לא תקשי דע"ל זערו מוחל אדם: זערו. כ"כ מכה: ורבי יוחנן אמר. אדם מוחל על הכל ומתניתין לאו דא"ל נחבל לחובל קטע את ידי על מנת שמהא פטור אלא קטע את ידי מתמה וא"ל נחבל על מנת לפטור כלומר אמור לי אמה על מנת שמהא פטור וא"ל היאך הן וקמ"ל מנתי' דיש הן שהוא כלאו וכגון דמתמה אתמויה: פני פלעני. וא"ל זה ע"מ לפטור ואמר נחבל הן יש הן שהוא כלאו אי אתמה חייב ופי' דניחומה אהדריה פטור. ובריתא דלעיל דקמתי הכני ופלעני ע"מ לפטור פטור כדלמך נחבל כולה מילתא הכני ופלעני ע"מ לפטור דהא דהא דוקא אמר ליה: יש לאו שהוא פקח. אי אתמה פטור. והאי דנקט חיובא לגבי מכה ופועע ופטורה לגבי ממונא אורחיה דמילתא נקט דמחיל איניש אתמוניה טפי מנופיה: לשמור ולא לאכד. כי יתן וגו' לשמור דהפקידו אכלו לשמור חייב בפשיעה ולא כשהפקידו אכלו ע"מ לאכד או ע"מ לחלק לעניים דלא קרינא ציה לשמור דכיון דלמך ליה חלקהו מו לא דמפקיד נינהו ומאן קתבז ועיניו לא מנא תעבי לכל חד וחד מני אמר לאו לדידך יהיבנא אלא לאתריני: דאסא לידיה. וקרת צדי' חייב אי לא א"ל על מנת לפטור ואפילו אתא לידיה מעיקרא ע"מ לאכד: לשמור דאסא לידיה משמע דכתיב (ו) וכי יתן ופסי' הכי קממעט ליה: הא דאסא לידיה. מעיקרא צמרת שמירה והדר אמר ליה קרת חייב אי לא אמר ליה ע"מ לפטור: רב יוסף. גבאי הוה: ע"מ לפטור: ממון קן וכך לשבת לכל אחד הוה ליה ממון שיש לו מועדין וקרינא ציה לשמור:

משום פגם משפחה. ומלס הכל אפילו זכר:

ורבי יוחנן אמר יש לאו שהוא כלאו. כהן ויש הן שהוא כלאו. לשנויי מתני' קאמי מ"ש רישא ומ"ש סיפא ופירש בקונ'ו' צין רישא א"ל וצין סיפא א"ל לאו צממיה הוי כהן וא"ל הן צממיה הוי כלאו והו"מ למיתני צרישא תרויהו נוקי גופו וממונו וכן כסיפא אלא אורחא דמילתא נקט שדך למחול על נוקי ממון ואין דרך למחול על נוקי גוף ודוקא הוא אלא נראה לפרש דנוקי גופו אפי' א"ל הן שדומה כלאומי צממיה ופירש בקונ'ו' צממיה קאמר וצנוקי ממונא אמר ליה לאו דומה כלאומי צממיה ופירש בקונ'ו' צממיה קאמר כסומי ושכור את כלי וי"ס שכתב צהן כ"לד ולי"ג ליה:

ורמיהו לשמור ולא לאבד

ביראשית כ"ב
 1. והנה אגבי שלח מלאך לפניך לשמורך בדרך ולתבאך אל המקום אשר תבנית: שמות כ"ב
 2. וגם ללוט יהלך את אברם יהיה צאן ופקדו ואהלים: בראשית י"ג ה
 3. ותאמר שרי אל אברם חמסי עלך אנכי ונתתי שפתיי בדיקך ותרא בי הרתה ואקל בבעיניי וישפטני? ביני וביניך: בראשית ט"ז ה
 4. ותקח שרה בקרתי ארבע הוא תבירן בארץ בנינו ויבא אברם לספד לשרה ולתבנתה: ביראשית כ"ב
 5. ולשרה אמר הנה נתתי אלף כסף לאחייך והנה הוא קח כסות עיניו וכלל באשר אתך ואת כל נפשך: בראשית כ"ט ו
 6. ויהי בי יקח יצחק ותבנית עיניו מראת אביו ויקרא את עשו בנא והגדיל יאמר אליו בני ויאמר אליו הגבני: ביראשית כ"א
 7. כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגבב מבית דהאיש אם יצוצא הגבב וישלם שפתי: שמות כ"ב ו

תורה אור השלם

1. והנה אגבי שלח מלאך לפניך לשמורך בדרך ולתבאך אל המקום אשר תבנית: שמות כ"ב
 2. וגם ללוט יהלך את אברם יהיה צאן ופקדו ואהלים: בראשית י"ג ה
 3. ותאמר שרי אל אברם חמסי עלך אנכי ונתתי שפתיי בדיקך ותרא בי הרתה ואקל בבעיניי וישפטני? ביני וביניך: בראשית ט"ז ה
 4. ותקח שרה בקרתי ארבע הוא תבירן בארץ בנינו ויבא אברם לספד לשרה ולתבנתה: ביראשית כ"ב
 5. ולשרה אמר הנה נתתי אלף כסף לאחייך והנה הוא קח כסות עיניו וכלל באשר אתך ואת כל נפשך: בראשית כ"ט ו
 6. ויהי בי יקח יצחק ותבנית עיניו מראת אביו ויקרא את עשו בנא והגדיל יאמר אליו בני ויאמר אליו הגבני: ביראשית כ"א
 7. כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגבב מבית דהאיש אם יצוצא הגבב וישלם שפתי: שמות כ"ב ו

רבינו חננאל (המשך)

המשעה מרשו פגם משפחה. וי' יוחנן אמ' מפני שיש לאו שהוא כהין ויש לאו שאין הוא כהין. כיצד במתניה. תניא נמי הכי הכתיב פצעני אמ' לו הן. יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהיא כהין. קרת כסותו שבר כדי חייב. ורימיהו לשמור ולא לקרוע ולא לאבד ולא לחלק לעניים. ופירק רבא, מתניתין דאתא לידיה מעיקרא בתורת שמירה ובתה הכי אמ' ליה לקרוע שומנא בן כבד ותחייב בשמירה מעיקרא לפיכך חייב. בריאח יחיבה הליה מעיקרא בתורת קריעה ולא בתורת שמירה. הווא ארנאק דעדיקא דאפקדיה רב יוסף לגבי הווא גברא ופשע ביה ואיגבוי. חייביה רב יוסף לשלומי משום דעניי דפוס בריאח מיקץ קיצי להו ובאלו כל אחד חלקו בשמו מופקד לו, לפיכך אינו לחלק לעניים. אבל עניי שצריך חילוק

לאו שהוא כהן: שבר את כדי קרת את כסותי חייב: ורמיהו לשמור ולא לאבד לשמור ולא לקרוע לעניים אמר רב הונא לא קשיא הא דאתי לידיה הא דלא אתי לידיה אמר ליה רבה לשמור דאתי לידיה משמע אלא אמר רבה הא והא דאתא לידיה ולא קשיא היא דאתא לידיה בתורת קריעה והוא ארנאק דעדיקא דאתי לפומבדיתא אפקדה רב יוסף גבי ההוא גברא פשע בה אתו גנבי וגבוה חייביה רב יוסף אביי והתניא לשמור ולא לחלק לעניים אמר ליה יעניי דפומבדיתא מיקץ קיץ להו ולשמור הוא:

הדרן עלך החובל

לו ליחשב שומר כשנתן לו רשות גם לקרוע כאלו לא נתן לו אלא לשמור סתם (ו): הא דאתא לידיה. פי' מתני' שנתן לידו וא"ל שמור ואם תרצה לקרוע עשה כרצונך דכיון שחס על החפץ שלא א"ל קרעו עד שצא לידו שהפקידו אלא תחילה מה שנתן לו רשות לקרוע כקודם דבריו אין אומר כן כדי לפטור אלא פטומי מיני הוא דהוי כדי שישמור לו כולו ולא ידלג שמה ידקק עמו יותר מדאי אם תקרע ויעמוד בזין הוא דקא"ל ואע"ג דאתא לידיה צמרת קריעה שא"ל נטלו ואת"כ נטלו וקרעו דכיון שאינו חס עליו אלא שנתן לו רשות קודם שיתנהו לידו אם כן אין חושש אם יאכדו ולפטורו לגמרי נתן לו רשות א"ל רבה לשמור דלחא לידיה משמע דכתיב משמע קרע שנתן לו רשות לשמור כלל אכל נתן לו גם לאכד אין עליו דין שומר אלא אמר רבה מתני' דלחא לידיה צמרת שמירה כלל ושזב נמלך ונתן לו רשות לקרוע כפיון שמתחילת נתינתו לו לשמור ולא לקרוע והנפקד קיבל עליו מה שאומר אח"כ לקרוע אם ירצה אינו אלא משטה ופטומי מיני ובריתא דלחא לידיה צמרת שמירה שמשעת נתינה א"ל כן דכיון שאומר לו כן קודם שנעשה שומר אין חושש אם יקרע וכי"ש אם לא עשאו שומר אלא א"ל קרע כסומי ושכור כדי המונח לפניך שהוא פטור:

הדרן עלך החובל

פטור, דכל ממון של עניים ממון שאין לו תועבה והוא ולא ניתן לשמירה לאדם ידוע. הדרן עלך החובל בחביו

הנהגות הב"ח
 (א) גבי יצני משור:
 (ב) שם יהי לזון שיהא לך כסות עיניו ותקמתי פועה פ"ל: (ג) שם א"ל ר' אסי צי' שנהא לרבה מיה שנה תמא ומ"ש סיפא א"ל רישא וכו' דמחיל חמ"מ אפי' ס"א א"ל רישא לפי שאין אדם מוחל על צערו והתנהו: (ד) ר"ש ד"ה לשמור וכו' דמכני כי יתן: (ה) הוב' ד"ה ומנימו וד"ה הא הדי':

הנהגות הב"ח

וגם ללוט יהלך את אברם. מי גרס שמיא לו ואם, הלכמו עס אכנס (בראשית י"ג ה). המוסר דין על חבירו. ליה (בבליאזי כ"ז) ישפטו פ' צני וביקן אומרים לוס ראו הוא ציעש תכירו על ידו (ר"ה טו). ריבא אברם וגו'. הוא קרע אותה (ס"ט). הדרן עלך החובל

מוסף רש"י

וגם ללוט יהלך את אברם. מי גרס שמיא לו ואם, הלכמו עס אכנס (בראשית י"ג ה). המוסר דין על חבירו. ליה (בבליאזי כ"ז) ישפטו פ' צני וביקן אומרים לוס ראו הוא ציעש תכירו על ידו (ר"ה טו). ריבא אברם וגו'. הוא קרע אותה (ס"ט). הדרן עלך החובל

רבינו חננאל

אמר ר' אבהו לעולם היא אדם מן הנדרפין ולא מן הדרפין שאין לך נדרף יותר מן התורין ובני יונה והכשירן הכתוב לגבי מוכבו. האומ' סמא עני קטי ידו שבר רגלי חייב, על מנת פטור. חייב. קרת כסותו שבר כדי חייב. על מנת פטור. מאי שנה וישא על מנת פטור חייב ומאי שנה סיפא דקתאני על מנת פטור פטור. אמר רבא וישא לפי שאין אדם מוחל על ראשי אברין שלו, כלומי אף על פי שאמ' לו סמא עני על מנת פטור חייב. דאנ שהדי שאין מוחל על ראשי אברים שלו. וקומא לן כרובא משום דאמי' היה הכי משום קוצר רוח היה דאמי' ליה הכי, ולא הוה ליה לקבולי מניה חייב. אדם מוחל על ראשי אברים שלו. הילכך אם הודיק חייב. ואקשינן עליה וכי מוחל אדם על צערו דחניא חכמי פצעני על מנת פטור פטור. אישתיק. ואקמיה להא דהתן על מנת פטור חייב אוקמיה רב ששת רב

הדרן עלך החובל

לו ליחשב שומר כשנתן לו רשות גם לקרוע כאלו לא נתן לו אלא לשמור סתם (ו): הא דאתא לידיה. פי' מתני' שנתן לידו וא"ל שמור ואם תרצה לקרוע עשה כרצונך דכיון שחס על החפץ שלא א"ל קרעו עד שצא לידו שהפקידו אלא תחילה מה שנתן לו רשות לקרוע כקודם דבריו אין אומר כן כדי לפטור אלא פטומי מיני הוא דהוי כדי שישמור לו כולו ולא ידלג שמה ידקק עמו יותר מדאי אם תקרע ויעמוד בזין הוא דקא"ל ואע"ג דאתא לידיה צמרת קריעה שא"ל נטלו ואת"כ נטלו וקרעו דכיון שאינו חס עליו אלא שנתן לו רשות קודם שיתנהו לידו אם כן אין חושש אם יאכדו ולפטורו לגמרי נתן לו רשות א"ל רבה לשמור דלחא לידיה משמע דכתיב משמע קרע שנתן לו רשות לשמור כלל אכל נתן לו גם לאכד אין עליו דין שומר אלא אמר רבה מתני' דלחא לידיה צמרת שמירה כלל ושזב נמלך ונתן לו רשות לקרוע כפיון שמתחילת נתינתו לו לשמור ולא לקרוע והנפקד קיבל עליו מה שאומר אח"כ לקרוע אם ירצה אינו אלא משטה ופטומי מיני ובריתא דלחא לידיה צמרת שמירה שמשעת נתינה א"ל כן דכיון שאומר לו כן קודם שנעשה שומר אין חושש אם יקרע וכי"ש אם לא עשאו שומר אלא א"ל קרע כסומי ושכור כדי המונח לפניך שהוא פטור:

הדרן עלך החובל

פטור, דכל ממון של עניים ממון שאין לו תועבה והוא ולא ניתן לשמירה לאדם ידוע. הדרן עלך החובל בחביו